

## MAGYAR KÖNYV CSEH SZOLGÁLATBAN.

**A**CSEH kormány propagandaüzemének sajtója alól most nemrégiben igen tanulságos és érdekes könyv került ki.<sup>1</sup> Tanulságos, mert megtudjuk belőle azt, hogy a magyar kérdésben mit akar és mitől fél a cseh kormány és érdekes, mert e könyv bizonyítéka annak, hogy a csehek által elrablott területen élő magyarság az integer Magyarország iránti érzéseiben a már tíz esztendő óta tartó elszakítás dacára is, változatlanul szilárd és hű. A munka szerzőjének személyi adatait nem ismerem, csupán emlékszem arra, hogy a Károlyi-kormány idején „Miről van szó?” címmel egy füzetben megjelent aktuális lexikont adott ki,<sup>3</sup> melyben októberi elvek mellett mégis a régi magyar állam fennmaradását követeli. Ma ugyanő a cseh kormány szolgálatában Európa keleti részének boldogulása érdekében a mai állapot fenntartását kívánja.

A magyarság mártírsorsa, a szétmarcangolás gonosztette, ellenségeink hazugságai ma már a világ ítélőszéke elé kerültek. A magyar kérdés már nem a kisanant hatáskörébe utalt bagatell nemzetközi probléma, melyet Benesék az 1918—19-i állapotban szerettek volna tartani, hanem egy életképes, még nagy feladatokra hivatott nemzet küzdelme a világ népei előtt jövőjéért és igazságáért, elszakított gyermekeiért. A csehek idegessége az utolsó esztendőben a magyar revíziós mozgalom következtében rendkívül erős; be kellett látniok, hogy az 1918-1 mentalitás, a német- és magyargyűlölet

<sup>1</sup> Erdélyi Jenő dr.: 1918—1928. A magyarság az utódállamokban és Magyarországon. — Pozsony, 1928, 96. l.

<sup>2</sup> Így: „Mit akarnak? Az összes magyar politikai pártok programja.“, „Mit mond rólunk az antant? A cseh, román és szerb propaganda állításai“ stb. — Budapest, 1919.

pszichózisa oszladozóban van és sem Németország, sem Magyarország nem maradt az 1918-i izoláltságban. Nyugaton a német, délkeleten a magyar kérdés fenyegető problémát alkot jövő számításaikban. Ennek tulajdonítható, hogy Masaryk a „német telepes“ elméletből csakhamar átcsapott a „cseh-német kényszerházasság és a németiség államalkotó egyenrangú nemzet“ jelszavas politikára, melynek terméke a német aktivizmus. A cseh-német megegyezés biztosíthatja csak — a legújabb cseh politikai felfogás szerint — Felső-Magyarország megtartását. A csehek részére ez nemzeti érdek, azonban a csehek és németek részére közös gazdasági érdek. De nemcsak e miatt vált lehetővé a német aktivizmus, hanem más, a németiségen kívül eső okok miatt is. A csehországi németiségben korántsem olyan erős a német anyaállam iránti vonzódás, mint a felsőmagyarországi népekben Magyarország iránt. A csehországi német terület mindenkor a cseh királysághoz tartozott, tehát a csehországi németek centripetális ereje a külön államba való tartozás következtében gyenge. A csehországi németiség helyzete megoldását mindig a csehekkel való megegyezésben kereste, az országot mindenkor a sajátjának vallotta és Németország is bizonyos desinteressement-t mutatott e kérdésben.

Másfelől azonban Szlovenszko és Ruszinszko magyarsága részére az aktivizmus súlyos problémát jelent két oknál fogva. Az állam üldözi a magyarságot, legnagyobb ellensége a magyar anyaországnak, ezenkívül bebizonyította 1925—26-ban, hogy nem is tart igényt a magyar aktivista politikára. Alikor ugyanis a német aktivistákkal együtt cseh szíréhangok csábítására a hírhedt vámkoalícióban magyar aktivista szándékú politikusok paktumot kötöttek a kormánnyal és e paktum feltételeit teljesítették, a nélkül hogy a kormány a tett ígéreteket beváltotta volna, be kellett látnia minden magyarnak Felső-Almagyarországon, hogy a magyar aktivizmusra a csehek nem tartanak igényt, minthogy remélik a cseh-német megegyezés kimélyítését. Azonkívül míg Németországnál a csehországi német kérdés talán tizedrangú szerepet játszik, addig Csonka-Magyarország sohasem lehet érdektelen a szlovenszkói és ruszinszkói magyar kérdésben. Időközben megindult a magyar revíziós mozgalom. A Rothermere-akció hatása rendkívül mély volt Felső-Magyarországon. A cseh kormány kénytelen volt meggyőződni arról, hogy az ott levő nemzetek a mai alakulás véglegességében nem bíznak és nem hisznek. Erre három irányban kezdte a magyar revíziós mozgalom elleni akciót:

1. Megfélemlítéssel, terrorizáló népgyűlésekkel és a cseh rezsimet jellemző irredenta- és kémfogdosással a hírhedt porpagacsna kancellária receptje szerint.
2. Nemzetközi kellemetlenségek szításával: a szentgotthárdi affér kihasználásával és Magyarország meggyanúsításával.
3. A felsőmagyarországi magyarságnak behódoló lojalitásba való terelésével, melyhez ismét az aktivizmus diszkreditált szíréhangjait hozták működésbe. Ennek az utolsó akciónak egyik része a fentemlített könyv, mely ferdítésektől, hamisításoktól és reáfogásoktól hemzseg.

Arról igyekeznek meggyőzni az utódállamok magyarságát, hogy a béke-revízió sohasem fog bekövetkezni és hogy ez nem is lehet érdeke, minthogy politikai, gazdasági és kulturális szempontokból sokkal előnyösebb helyzetben van, mint a határon túl lakó magyarok és csak egy út marad számukra, a németiség példáján okulva: aktivista politikát folytatni. Míg azonban egyrészt az utódállamokban élő magyarság nagy előnyeit ecseteli a leghazugabb színekkel, másrészt a legnagyobb rabulisztikával bizonyítgatja, hogy a mai Csonka-Magyarország sokkal életképesebb, sokkal gyorsabb ütemben fejlődő ország, mint az integer Magyarország. Ennek az érvelésnek nyilvánvaló tendenciája az, hogy az utódállamok magyarságának megnyugtatóra szolgáljon az iránt, hogy nélkülük is tud a csonka ország úgy nemzeti, mint gazdasági

tekintetben boldogulni és erősödni. Az egész könyv anyagát, nemcsak a Statisztikát, hanem az érveket is a cseh kormánypropaganda szolgáltatta. A bevezetés következő sorai jellemzik a munkát:

„Nincs nép, amely számára valami jót, valami haladást, valami Örvendetesét ne jelentene 1918 őszének nagy fordulata.“ „Az egyetlen nép a világon a magyar, amely non akar tudni a jelenről és amely a jövőt csak mint a múlt visszatérését tudja elképzelni.“ „A négy utódállam magyarságának — s éppen az értelmiségnek — túlnyomó része azonban a testek restségének törvényénél fogva még mindig annak a mentalitásnak hatása alatt áll, mely Magyarországon otthonos. Ez a mentalitás nem a magyar mentalitás, ez csak a magyar állam hivatalos mentalitása.“ „Budapest politikai, gazdasági és kulturális körei, Budapest sajtója ma már nem képviselik a világ minden magyarjának politikai, gazdasági és kulturális érdekét.“ stb.

A további fejtegetések során megtudjuk, hogy:

„A világháborút befejező békeszerződéseknek, ha ítéletjellegük is volt, ez az ítélet nem a megtorlás elvéből fakadt, nem volt imperialisztikus hatalmi tény... „Hogy az ítélet non a bosszú gonosz műve volt, nem ellenséges erőszak erkölcstelen ténye, misem bizonyítja jobban, mint az, hogy nem csupán a győztes államok, hanem az ugyanúgy legyőzött Ausztria javára szintén alkalmazták a nemzetek önrendelkezési jogának elvét.“

Olyan vakmerő bizottsággal beszél, mintha a cseh-jugoszláv korridor kérdése és az ebből kibontott burgenlandi „önrendelkezés“ nem volna közismert. Majd a békeszerződések szelleméről irt fejezetben azt állítja, hogy:

„a mai állapot a nemzeti és polgári szabadság szempontjából sokkal jobb, mint a háború előtti állapot volt.“ „a világháború befejezése az 50%-os és a 100%-os igazságtalanságokat 5%-os és 30%-os igazságtalanságokká csökkentette.“

Eltekintve attól, hogy ez a százalékszámítás hamis, a szerző nem akarja tudni, hogy a békeszerződések több mint hetven viszonylatban súlyos nemzetiségi kérdéseket és irredentákat teremtettek Európában. Csehország csupán hatfélével van megterhelve, — a nagyszerű igazságosság következtében.

Nem akarom a könyv tartalmát tovább részletezni, hiszen az idézetekből látjuk, hogy melyik konyhából került ki. A revíziós mozgalom a szerző szerint kilátástalan, a Rothermere-akció csődöt mondott, sem a népszövetség, sem egy háború nem tud és nem fog a mai helyzeten változtatni, mert azt végérvényes alapállapotnak tekintik a nemzetek, és a világ ma igazságosnak és erkölcsösnek tekinti mindazt, amit a békeszerződések megteremtettek. Úgy látszik Erdélyi úr informátoraival együtt még az 1918—19 években hiszi magát. A Rothermere lord által követelt revízió ismertetésével kapcsolatban természetesen a cseh népszámlálás hamis adataiból von teljesen hibás következtetéseket, melyeknek sommázata az, hogy e revízió által az 1918 előtti nemzetiségi állapot megközelítően megvalósulna. A revízió ellen felsorakoztatja az utódállamokban élő magyarság gazdasági, kulturális és politikai érdekeit. A földreformról szóló fejezetben azt írja, hogy a cseh-tót köztársaságban mindössze 20.000 magyar igényjogosult van, akik között több mint 60.000 holdat kiosztottak, holott mint azt Koczor Gyula, a cseh-tót nemzetgyűlés tagja is kimutatta, 147.993 magyar földigénylő van, a tíz holdon felüli jogos igénylőket bele sem számítva. A 60.000 kiosztott holdról pedig Felső-Magyarországon senki sem tud a könyv szerzőjén kívül. A magyaroknak juttatott bérletek pedig csak átmeneti jellegűek, mert valószínűleg a telepítés céljaira vannak fenntartva. Ahol magyarok mégis valamilyen földhöz jutottak, az rendszerint a tótság álarca alatt történt. Erdélyi szerint nemcsak a földművesek, hanem az iparosok és kereskedők sem kívánják a revíziót, mert a visszacsatolás érdekeiket sértené. Ezzel szemben igaz az, hogy Felső-Magyar-

ország gazdasági devasztálása a csehek által, a cseh beáramlás, az ipari pangás, a vállalatok elköltözése és áttelepítése, a nem apadó munkanélküliség és a fokozódó kivándorlás azt bizonyítja, hogy az új államalakulásba való bekebelezés Felső-Magyarország lakosságának tetemes anyagi kárt és egzisztenciális veszedelmet okozott. Erdélyi azonban óvakodott minderről statisztikát közölni. Az iskolaügyi kérdésben közölt adatai is mind hamisak. Inkább a polgári és középiskolákból kirekesztett magyar iskolakötelesekről állított volna össze egy kimutatást, amelyből megtudhatta volna, hogy a magyar gyermekek sorsa nem a továbbtanulás lehetősége, hanem csak az inaskodás és a béreskedés, vagy pedig az iskolánélküli csatangolás. A magyar elemi iskolákat is állandóan apasztja a cseh kormány, öt esztendő alatt 39 iskolával csökkentette a magyar népiskolák létszámát (1921/2 — 845, 1925/26 = 806). A magyar iskolák száma nem felel meg sem a tényleges, sem a hivatalos magyar arányszámnak. Amit pedig az utódállamokban kifejlődött magyar kulturális tevékenységről mond, az egyszerűen csak szofizma. Ez a tevékenység csakis a magyarság életképességének, nem pedig az utódállamok politikai mérsékeltiségének tulajdonítandó, mert az utóbbinak sem Cseh-Tórorszáiban, sem Romániában még csak nyoma sincs.

A politikai jogok kérdésénél megragadta a figyelmemet a következő állítás:

„...Csehszlovákiában, dacára az itteni magyar politikai pártok bizonytalan magatartásának, sűrűn találkozunk magyar nemzetiségű köztisztviselővel. Így a belügyi tárcánál 136, a pénzügyi reszortban 314, a postai igazgatásban 410, az igazságszolgáltatásnál 702 magyar anyanyelvű volt alkalmazva 1920-ban, a Szlovenszkóra vonatkozó összeírás szerint pedig Szlovenszko közigazgatásában 438, a vasúti szolgálatban 2.769, a postánál 153 volt a magyar anyanyelvű alkalmazottak száma.“

Ez tényleg nagy szemérmelenség és a rosszindulatú tudatlanság megtevésztési kísérlete. 1923-ban volt a köztársaság területén: belügyi alkalmazott 30.563, postai alkalmazott 37.128, pénzügyi alkalmazott 20.599, igazságügyi alkalmazott 10.022.

Felső-Magyarországon (Szlovenszko és Ruszinszko) alkalmazásban volt ugyanabban az esztendőben 6.251 postai és 35.537 vasúti alkalmazott. Ezekkel a számokkal kell Erdélyi szegényes adatait, pl. a 153 magyar postást, összehasonlítani!

STEIER LAJOS.